

NEDEN PİYANO EĞİTİMİ?

Doğadaki tüm güzelliklerin davetine açık olan çocukların, kişiliklerinin şekillenmeye başladığı yıllarda tanışacakları farklı sanat etkinliklerinden olumlu olarak etkilendikleri açıktır. Tüm bu sanat dalları arasında hiç kuşkusuz, müziğin ayrıcalıklı bir yeri vardır. Çocukların fiziksel, bilişsel ve sosyal gelişimleri için eğitimciler, erken yaşta edinilen olumlu müzikal deneyimlerin önemini vurgulamaktadırlar.

Çocuğun müzikle kurduğu ilişki, anne karnında başlayan doğal bir ilişkidir. Anne kalbinin ritmik atışlarını dokuz ay boyunca dinleyen bebek, özellikle duyularının geliştiği son dönemlerinde, annesinin sesinin farklı tonlarına, bunların anlamlarına karşı duygusal bir bağ geliştirir. Müziği duyabilir, annesinin mırıldandığı melodileri tanıyabilir. Gebeliğin son dönemlerinde annesinin söylediği sakin melodileri, doğumundan sonra da tanıdığı ve bunları duyunca sakinleştiği kanıtlanmıştır.

Dünyadaki her kültürün, kendine özgü ninnileri vardır. Ninni, anne ile bebek arasında kurulu, müzikal bir duygusal bağıdır. Aynı ölçüde işlevseldir de; annenin, çocuğuna, ortamın uyumak için güvenli olduğunu belirtmesinin bir yoludur. Erken dönemlerde, bebek - anne - baba arasında kurulacak müzik bağı, ileride yaşayacakları duygusal ilişkileri sağlamlaştıracaktır.

Bebeklikten çıkan çocuk, kendini sağlıklı bir yetişkin yapacak aktivitelerle tanışırken, müziğe özel bir önem verir. Çevresiyle olan ilişkilerine ve oyunlarına müziği severek ekler. Dış dünya ile ilişkilerinde müzik, onun için faydalı bir iletişim kaynağı haline gelmektedir.

Ülkemizde daima ihmal edilen sistemli ve kapsamlı müzik eğitimi, doğru şekillerde çocuklarımıza sunulmadığı için, fiziksel ve ruhsal gelişimlerinde önemli bir destekten yoksun kalmaktadır. Burada, fen bilimleri ve yabancı dil gibi derslerin çok önemli olduğunu bilen ve sanat aktivitelerinin çocuğu “derslerinden alıkoyacağını” düşünen anne-babaların da, bilgi eksikliğinden kaynaklanan hataları vardır. Müzik eğitiminin, uzun dönemde akademik başarı içerisindeki şaşırtıcı önemiyle ilgili birkaç araştırmaya yer verelim:

- Rauscher, Shaw, Levine, Wright, Dennis ve Newcomb, 1996 yılında üç-dört yaşlarındaki yetmiş sekiz çocuğu incelediler ve onları dört gruba ayırdılar. Otuz dördü özel piyano dersi, yirmisi özel bilgisayar dersi, geri kalan yirmi dördünden onu özel şarkı dersi alırken, on dördüne de hiç ders verilmedi. Deney altı ay sürdü. Çocukların yaşlarına uygun dört standart test, deneyin başında ve sonunda çocuklara uygulandı. Testlerde, piyano dersi alan çocukların, mantıksal hafızalarının ve algılama yeteneklerinin ciddi şekilde geliştiği görüldü.
- On yedi farklı ülkede, on dört yaş grubunda, fen bilimleri okuyan öğrenciler arasında yapılan araştırmada, ilk üç ülke sıralaması, Macaristan, Hollanda ve Japonya olarak çıkmıştır. İlginç olan, bu üç ülkenin de, eğitim programlarına, ana okulundan üniversiteye kadar düzenli müzik eğitimi koymuş olmalarıdır. Özellikle Macaristan, çok değerli eğitimci / besteci Zoltan Kodaly'nin çizdiği yöntemle hazırlanmış bir eğitim programını, 1960'lardan itibaren uygulamaktadır. Günümüzde Macaristan'da, ilkokul üçüncü sınıfa gelmiş öğrenciler içinde, solfej yapamayan ya da bir şarkıyı doğru olarak söyleyemeyen öğrenci yok gibidir. Macar öğrencilerinin, matematik ve diğer bilimlerdeki başarıları göz kamaştırıcıdır. Sıralamada ikinci olan Hollanda, düzenli

müzik eğitim programına 1968'de başlamış, Japonya da, bu iki ülkenin deneyimlerini özümseyerek kendi müzik eğitim sistemini oluşturmuştur.

- Benzer bir başka araştırma, yüksek teknoloji şirketlerinin merkezi durumunda olan Amerikan Silikon Vadisi'nin (Silicon Valley), teknik tasarımcıları ve mühendisleri arasında yapılmıştır ve bunlar içinde, önde gelen yöneticilerin tamamına yakınının müzikle doğrudan ilgilenen amatör müzisyenler olduğu saptanmıştır.
- Amerika Birleşik Devletleri'nde, en yüksek akademik başarıya sahip okulların, günlük aktivitelerinin %20 – 30'unu sanat aktivitelerine ayırıyor olmaları dikkate değerdir ki bunların içinde müziğin önemli bir yeri vardır. 1984 yılında tüm akademik göstergeleri başarısız olan St. Augustine Bronx İlkokulu, uyguladığı yoğun müzik eğitimi programının ardından, günümüzde başarı oranını %90'lara çıkartmıştır. (GÜLTEK, Buğra, Müzik, Yetenek ve Çocuk, Çoluk Çocuk Dergisi, Şubat 2002 Sayı 11; DICKINSON, Dee, New Horizons of Learning, www.menc.org, 2006)

Örnekler arttırılabilir. Son dönemlerde birçok özel okulun müzik aktivitelerine daha fazla önem vermesi, iş başvurularında, başvuranın sanatsal etkinliklerinin de sorgulanması, İngiliz Kraliyet Müzik Akademisi sınavları gibi uluslararası sınavların yaygınlaşarak, buradan alınan derecelerin iş ya da akademik kariyer başvurularında kullanılması, müziğin, akademik başarıyla doğrudan ilgisinin anlaşılmasının bir sonucudur. Ne yazık ki, ülkemizin genel eğitim programları içinde bu çok önemli bilişsel-ruhsal-bedensel-akademik destek, hak ettiği yeri alamamaktadır.

Tüm sanatsal aktivitelerin çocuklar üzerindeki olumlu etkilerini kabul etmekle birlikte, piyanonun sahip olduğu özel yeri vurgulamakta yarar vardır. Bazı araştırmalarda, piyano klavyesinin yapısının, insan bilincinin işleyiş tarzına uygun olduğu ve tüm diğer müzik aktivitelerinin getireceği fiziksel – duygusal yararları sağladığı gibi, beynin mantıksal işleyiş kapasitesini de arttırdığı iddia edilmektedir. Piyano öğrenen çocuk, gözleriyle, iki farklı sıralanışta yazılmış (genellikle bu böyledir – iki farklı dizek üstüne yazılan ve farklı referanslara göre (sol ve fa anahtarları) sıralanan) notaları okur. İlerlemiş bir öğrenci, bu iki sıranın dışında, araya yazılan nota partilerini de görüp çalmak zorundadır. Bazen, iki elin sınırları zorlanarak, dört hatta beş ayrı ezgi partisini, sadece iki elle çalmak zorunda kalabilir. Tüm bedenini, ama özellikle omuzdan itibaren üst kolunu, ön kolunu, bileklerini ve parmaklarını koordine eder, ayrıca iki ayağıyla da pedalları kullanır. Bu, beynin koordine ettiği oldukça karmaşık bir aktivitedir ki piyanonun getirdiği tüm duygusal ve estetik kazanımlar bir yana, başlı başına çok önemli bir noktadır ve hiç de kolay değildir; yıllar süren ve adım adım ilerlenen bir süreç gerektirir.

Kısaca, piyano eğitimini doğru zamanda, doğru kişilerden, doğru yöntem ve materyalle almaya başlayan istekli bir öğrencinin, kişisel gelişimine önemli bir katkı sağlandığı açıktır.

Kimler Piyano Dersi Alabilir?

Günümüz pedagoglarının çoğu, kişilerin sahip oldukları farklı genetik özelliklerin kendilerine müzik yapma konusunda bazı ayrıcalıklar sağladığı görüşünü kabul etmekle birlikte, yeteneğin doğuştan geldiğine ve müzik eğitimi için olmazsa olmaz bir koşul olduğuna inanmamaktadırlar. Her çocuğun, doğru yaşta, doğru yöntemlerle müzik eğitimi alabileceğine (ve alması gerektiğine) inanan eğitim anlayışlarından birisi olan Japon Şiniçi Suzuki'nin yaygın “Suzuki Metodu”nda, örneğin, çok dikkate değer bir “Yetenek Yasası”na yer

verilmektedir. Bu yasaya göre, doğru ve erken yaşta, doğru çevresel ortamla ve doğru müzikal yöntemlerle her çocuk müzikle eğitilebilir. Aile ve toplum, bu gelişmenin şartlarını hazırlarsa, her çocuk, anadilini öğrendiği gibi, müziği de öğrenebilir. Buradaki dayanak, dil eğitimi ile müzik eğitimi arasındaki benzerliklerdir ve her ikisini de almaya açık genç beyin, benzer bir öğrenme sürecinin ardından ikisinde de başarılı olabilir. (Burada, müzik eğitimi alan her çocuğun, profesyonel bir müzisyen olabileceğini iddia etmiyoruz. Bir konser piyanisti olmak, her yönde çok farklı özellikler ve yıllar süren çok ağır ve özverili bir eğitim gerektirmektedir ki bunu çok az kişinin başarabileceği ortadadır. Söz konusu olan, her çocuğun, kendi kapasitesi dahilinde müzikle iç içe olabilmesidir). Suzuki, zihinsel olarak geri kalmış çocukların bile, kendi anadillerini oldukça yetkin biçimde kullanabildiğini örnek olarak vermektedir.

Yukarıda değindiğimiz ve Macaristan’da yaratılan müzik mucizesinin mimarı olan Zoltan Kodaly’ın da benzer görüşleri vardır. Örneğin:

“Müziksiz tam kişi yoktur. Bir kişi, on beş yaşına kadar konu hakkında düşünmezse bile, iyi bir mühendis, kimyacı vb. olabilir. Ama, eğer, kulağı altı yaşından (hatta daha önceden) düzenli olarak eğitilmezse, müzik anlayışına sahip olamaz. İlkokullardaki müzik öğretimi konusu, müziğin kendisinden çok daha fazla şeyle ilintilidir. Müzik dinleyicisi yetiştirmek, bir toplum yetiştirmektir.”

Müzikle erken yaşta, doğru yöntemlerle başlamanın önemini kavradıktan sonra, “kimler piyano dersi alabilir?” sorusunun yanıtına odaklanalım:

1. Her birey, her yaşta piyano dersi alabilir. Ancak, dört yaşında, doğru eğitimle bu işe başlayan ve yıllarca düzenli çalışabilecek olan bir çocukla, kırk dört yaşında bu işe başlayan bir kimseden beklentiler farklı olacaktır. Ancak, müziği ve piyanoyu hayata bir artı olarak almak, ortak noktalarıdır ve her şeyin çok maddesel ve acımasız olduğu dünyamızda, bu da az bir kazanç değildir.

2. Piyanoya başlamak için ideal yaş, **4-6 olarak kabul edilmektedir** ancak bu küçük yaş, özel pedagojik yöntemler ve anlayışlar gerektirmektedir. Bu yaş çocuğu, pek çok avantaja sahip olmakla beraber, kendi farklı dünyasında yaşamakta ve öğretmenin, kullandığı yöntemlerle “o dünyaya girmesine” gereksinim duymaktadır.

3. 4-6 yaş ideal olmasına rağmen, yaşı daha büyük olan çocuğunuz da piyanoya başlamak için geç kalmış sayılmaz. Geç yaşta başlayıp, büyük özverilerle ilerleyerek profesyonel piyanist olmuş kişiler, dünyada da, ülkemizde de vardır. Ancak, çalgıya başlama yaşı geç de olsa, gerek Suzuki gerek de Kodaly’ın felsefelerinden örnekleyerek, temel müzik eğitimini mümkün olan en erken dönemde başlatmak önemlidir. Çocuğun yaşadığı ortam, anne karnından itibaren müzikle doldurulabilir, yeni doğan, başucunda sakın bir Mozart ile uyuyabilir, büyüdükçe müzik aktiviteleri için hazırlanabilir. Anne-babanın ya da büyük kardeşin keyifle yaptığı müzik aktivitesi, onu daima özendircektir. Benzer düşüncelerle, çocuğunuzu, anne karnından itibaren, ileride yaşayacağı piyano tecrübesine hazırlamanız olasıdır.

Son söz, mümkün olduğunca erken temel müzik eğitimini almaya başlamak ve müzikle dolu bir yaşantı sağlamak, imkan varsa 4-6 yaş arasında, doğru eğitim, doğru yöntemler ve materyalle çalgıya başlamaktır. Ancak, çocuğunuz ya da siz bunu kaçırdıysanız da, daha fazla özveriyle daima piyano eğitiminden alacağınız pozitif şeyler olduğunu hatırlayın ve korkmadan bu isteğinizi yerine getirmeye çalışın.